

Suojellun luontotyyppien rajojen määrittäminen (Luonnonsuojelulaki 64 §)

Kohde

Nimi:	Nuottaniemen tervaleppämetsä ja tulvametsä
Suojelualuetunnus:	LTA274519
Kunta:	Joensuu
Kiinteistöt:	167-401-155-0, 167-401-148-0, 167-401-136-0, 167-18-9901-0 ja 167-401-112-0
Pinta-ala:	1,06 hehtaaria
Omistaja:	Joensuun kaupunki
Suojeltu luontotyyppi:	tervaleppämetsä ja sisämaan tulvametsä

Aluekuvaus

Luontotyyppikohde koostuu kolmesta erillisestä osa-alueesta. Alue on tervaleppämetsän osalta luontaisesti syntynyttä, tulvavaikutteista ja luhtaista rantametsää, jossa tervaleppä runkoluvultaan valtapuuston runsain puulaji sekä tulvametsien osalta luontaisesti syntynyttä, tulvavaikutteista, kesäksi kuivuvaa rantametsää. Tulvametsät ja tervaleppämetsä rajataan yhtenä kokonaisuutena.

Läntisin osa-alue on pienialainen tervaleppäluhta (luonnonsuojelulain luontotyyppiä tervaleppämetsä). Luhdan puusto on erirakenteista ja osin varttunutta. Sekapuuna kasvaa halavaa ym. pajuja Tervaleppäntyvivesoja on runsaasti. Pensaskerrokseen kuuluu lisäksi pajuja ja mustaherukkaa. Tervaleppäluhta on kuivempien mätäspintojen ja kosteiden välipintojen mosaiikkia. Mätäspinnoilla kasvaa mm. metsäalvejuurta ja saroja. Välipintojen kenttäkerros on niukka, ja sen lajistoon kuuluvat mm. sarat, peltokorte ja ranta-alpi. Alueella on runsaasti lahoppuuta. Yksittäisiä puita on kaadettu. Kaadetut rungot on jätetty lahoppuiksi. Tervaleppäluhdan vieressä kulkee oja, jolla lienee vaikutusta alueen hydrologiaan. Tervaleppäluhta rajautuu pohjoisessa lehtomaisen kankaan kautta peltoon, lännessä korkeampaan maastoon (aitaan ja lehtomaiseen kankaaseen), etelä- ja itäpuolilla etelä-, itä- ja lounaispuolilla paju- ja avoluhtaan. Läntisen osa-alueen rajauksessa on mukana suojavyöhykkeenä noin puuston pituuden mittaiset kaistaleet pajuluhtaa itä-, etelä- ja lounaispuolilta.

Keskimmäinen osa-alue on luontaisesti syntynyt, erirakenteinen rantametsikkö (luonnonsuojelulain luontotyyppiä sisämaan tulvametsä). Alue ei ole kasvillisuudeltaan tyypillisintä tulvametsää, vaan vaihettumisvyöhyke rantaluhdan ja ei-tulvavaikutteisen lehtomaisen/tuoreen kankaan välillä. Alueen puusto on lajistoltaan vaihteleva: puusto on vaihdellen avoimempaa koivikkoa, paikoin koivupajuvältaista (pensas- ja puumaiset pajut sekä raita, halava) ja paikoin tervaleppäpajuvältaista. Koivuvaltaisilla alueilla kenttäkerroksessa vallitsevat kastikat ja sarat,

mätäspinnoilla paikoin mm. mustikka ja metsäalvejuuri. Pohja-kerroksessa vallitsevat palmu- ja suikerosammalet. Pajukkoisemmissa paikoissa vesi on viipynyt pidempään, kuitenkin inventointihetkellä alue oli kesäksi kuivunut. Näillä kosteammilla paikoilla esiintyy jonkin verran luhtakasvillisuutta mm. kurjenjalkaa, lisäksi peltokortetta ja mesiangervoa. Palmusammal on pohjakerroksessa runsas. Erityisesti koivuvaltaisemmalla alueella on jonkin verran lahoppuuta. Yksittäisiä puita on kaadettu. Alueella on oja. Tulvametsä rajautuu pohjoisessa peltoon, luoteessa lehtomaiseen ja tuoreeseen kankaaseen, etelä- ja itäpuolilla pajupensaikkoon. Keskimmäisen osa-alueen rajauksessa on mukana suojavyöhykkeeksi noin puuston pituuden mittaiset kaistaleet lehtomaista ja tuoretta kangasta pohjois- ja luoteispuolilta sekä kosteaa pajupensaikkoa itä- ja eteläpuolilta.

Itäisin osa-alue on luontaisesti syntynyt, tulvavaikutteinen, kesäksi enimmäkseen kuivunut pajuvaltainen rantametsä. Alue ei ole tyypillisin tulvametsä, sillä se on pienialainen ja vaihettuu pian rannan pajuluhtaan. Pohjakerros on aukkoinen ja siinä on palmusammalta. Monilajisessa puustossa esiintyy pajujen (mm. kiiltopaju, halava, raita) lisäksi mm. terva- ja harmaaleppää sekä yksittäisiä koivuja. Kenttäkerros on aukkoinen ja siinä esiintyy mm. peltokortetta. Tulvaveden vaikutus on pitkä, mikä näkyy siinä, että alueella on jonkin verran luhtakasvillisuutta mm. korpikaislaa. Aukkoisessa pohjakerroksessa kasvaa laikuittain palmusammalta. Itäisimmän osa-alueen rajauksessa ei ole vielä mukana suojavyöhykkeitä. Tulvametsä rajautuu pohjoisessa pajuluhtaan ja lehtomaiseen kankaaseen, idässä ja etelässä kulttuurivaikutteiseen lehtomaiseen kankaaseen, lännessä pajuluhtaan.

Asianosaisten kuuleminen ja lausunnot

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) on hallintolain 34§:n mukaisesti kuullut Joensuun kaupunkia maanomistajana 15.10.2024 päivätyllä kirjeellä. Maanomistajalla ei ole ollut asiaan huomautettavaa.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN PÄÄTÖS JA PERUSTELUT

Pohjois-Karjalan ELY-keskus päättää, että luonnonsuojelulain 64 §:n 1 momentin kohdassa 4 tarkoitetun tervaleppämetsän ja kohdassa 9 tarkoitetun sisämaan tulvametsän rajat määritellään liitekarttaan merkityllä tavalla. Tulvametsä ja tervaleppämetsä rajataan yhtenä kokonaisuutena.

Luonnonsuojelulain 64 §:n 2 momentin nojalla liitekarttaan merkityn suojellun luontotyyppin aluetta ei saa hävittää tai heikentää. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

ELY-keskus katsoo, että muun muassa seuraavat toimet voivat vaarantaa luontotyyppien tervaleppämetsä ja tulvametsä ominaispiirteitä:

- rakennusten, rakennelmien tai teiden rakentaminen;

- maa-ainesten tai kaivoskivennäisten ottaminen;
- ojittaminen tai muu vesitalouden muuttaminen;
- tulva- ja tervaleppämetsille luontaisen kasvillisuuden poistaminen, hävittäminen tai vahingoittaminen
- metsätaloustoimenpiteet
- kaikenlainen muu toiminta, joka saattaa vaikuttaa epäedullisesti alueen ominaispiirteiden säilymiseen

Rajauspäättös ei kuitenkaan estä alueen virkistyspolun ja latupohjan käyttöä ja ylläpitoa. Mikäli ylläpitoon liittyy toimenpiteitä, jotka voivat heikentää luontotyyppiä, tulee ennen toimenpiteisiin ryhtymistä olla yhteydessä Lupa- ja valvontavirastoon (1.1.2026 alkaen) tarkemman ohjeistuksen saamiseksi.

Luontotyyppirajauksen aluetta voidaan tarvittaessa hoitaa ELY-keskuksen (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontaviraston) hyväksymällä tavalla ja maanomistajan suostumuksella esimerkiksi alikasvoskuusia tai vieraslajeja poistamalla.

Luonnonsuojelulain 64 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielto tulee voimaan, kun ELY-keskus on päätöksellään määritellyt suojeltuun luontotyyppiin kuuluvan alueen rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

ELY-keskus on tehnyt alueelle 2.9.2024 luonnonsuojelulain luontotyyppien inventoinnin ja todennut liitekarttaan merkittyjen alueiden täyttävän luonnonsuojelulain 64 §:n mukaiset tulvametsän ja tervaleppämetsän kriteerit. ELY-keskuksen mukaan Nuottaniemen tervaleppämetsä ja tulvametsä on luontotyyppien säilymiselle tärkeä. Näin ollen ELY-keskus on päättänyt määritellä alueen rajat luonnonsuojelulain 64 §:ssä mainitulla tavalla. Luontotyyppin rajat on määriteltävä luonnonsuojelubiologisin perustein.

ELY-keskus (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto) voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelulain 64 §:n 2 momentin kiellosta, jos kyseisen luontotyyppin suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu tai luontotyyppin suojelu estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa (luonnonsuojelulaki 66 §).

Korvaussäännökset

Valtion korvausvelvollisuudesta on säädökset luonnonsuojelulain 111-113 §:ssä. Jos luonnonsuojelulain 64 §:n nojalla tehdystä päätöksestä aiheutuu maanomistajalle merkityksellistä haittaa, on valtio maanomistajan niin vaatiessa velvollinen korvaamaan haitan. Korvausvelvollisuus ei synny ennen kuin omistaja on 66 §:n nojalla hakenut lupaa poiketa kiellosta ja hakemus on hylätty. Jos on ilmeistä, ettei luvan myöntämiselle ole edellytyksiä toimitus korvauksen määräämiseksi voidaan panna vireille ilman luvan hakemista. Jos korvauksesta ei voida sopia, maanomistaja voi hakea toimitusta korvauksen määräämiseksi maanmittauslaitokselta. Korvausten

määräämisestä säädetä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa.

Merkitseminen kiinteistörekisteriin ja maastoon

Päätöksestä tehdään merkintä kiinteistörekisteriin luonnonsuojelulain 64 § 3 momentin mukaisesti. Tarvittaessa ELY-keskus huolehtii luontotyyppin rajojen merkitsemisestä maastoon yhteistyössä maanomistajan kanssa.

Sovelletut lainkohdat

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 64, 121 §
Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 4 §
Hallintolaki (434/2003) 34 §

Päätöksen kuuluttaminen

ELY-keskus tiedottaa tästä päätöksestä (luonnonsuojelulain 121 §:n mukaisesti) julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen ELY-keskuksen verkkosivuilla osoitteessa <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/kuulutukset/pohjois-karjala>. Kuulutus on nähtävillä ELY-keskuksen sivuilla 2.12.2025-31.12.2025 ja 1.1.2026-8.1.2026 Lupa- ja valvontaviraston sivulla osoitteessa www.lvv.fi > Ajankohtaista. Tieto kuulutuksesta julkaistaan luonnonsuojelulain 121 §:n sekä kuntalain (410/2015) 108 §:n nojalla Lieksan kaupungin verkkosivuilla. Tieto kuulutuksesta julkaistaan luonnonsuojelulain 121 §:n sekä kuntalain (410/2015) 108 §:n nojalla myös Joensuun kaupungin verkkosivuilla.

Muutoksenhaku

Tämä päätös on luonnonsuojelulain 64 §:n 3 momentin nojalla voimassa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, jollei Itä-Suomen hallinto-oikeus toisin päättä. ELY-keskuksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Itä-Suomen hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valitusosoitus on liitteenä.

Liitteet Kartta
 Valitusosoitus

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Joensuun kaupunki (kirjaamo@joensuu.fi)

Tiedoksi sähköpostitse:
Ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto (kirjaamo@pohjois-karjala.fi)
Maanmittauslaitos kirjaamo@maanmittauslaitos.fi
Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri (pohjois-karjala@sll.fi)
Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Asian on esitellyt luonnonsuojeluasiantuntija Sonja Hurskainen ja ratkaissut johtava asiantuntija Saara Heräjärvi. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on päätöksen lopussa.

Tämä asiakirja POKELY/1496/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POKELY/1496/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hurskainen Sonja 02.12.2025 11:36

Ratkaisija Heräjärvi Saara 02.12.2025 11:13